

Kameraman Stanislav Szomolányi oslávi v piatok 70 rokov

Kameraman Stanislav Szomolányi patrí k najvýznamnejším tvorcom slovenskej kinematografie. Spolupracoval so slovenskými režisérmi takých zvučných mien ako napríklad Štefan Uher, Martin Hollý, Peter Solan alebo Juraj Jakubisko. Filmy, pod ktorých kameru sa podpísal, patria do fondu slovenskej kinematografie. V januári sa kameraman Stanislav Szomolányi dožíva okrúhleho jubilea.

Kameraman Stanislav Szomolányi sa narodil 14. januára 1935 v Bánovciach nad Bebravou. V roku 1958 absolvoval štúdium kamery na FAMU v Prahe, neskôr pôsobil ako kameraman Slovenského filmu v Bratislave, kde nakrútil dokumenty rozličného zamerania. Už pri svojom prvom filme, dokumente *Niekedy v novembri* (1958) pracoval s režisérom Štefanom Uhrom, čím sa začala ich 30-ročná tvorivá spolupráca, ktorá pokračovala dokumentmi *Očami kamery* (1959) a *Poznačení tmou* (1959), ale predovšetkým ďalšími hranými filmami. Ich spoločná tvorba sa stala predobrazom moderného filmového obrazu slovenského filmu 60-tych rokov, čo sa ukázalo už pri filme *Slnko v sieti* (1962), ktorý zaznamenal výrazný úspech, ale aj pri tvorbe ich ďalších spoločných projektov *Keby som mal pušku* (1971), *Javor a Juliana* (1972), *Organ* (1964), *Panna zázračnica* (1966), *Tri dcéry* (1967), *Kosenie Jastrabej lúky* (1981), *Pásla kone na betóne* (1982), *Šiesta veta* (1985). Na svoje filmové začiatky spojené s režisérom Štefanom Uhrom si Stanislav Szomolányi v rozhovore pre januárové číslo mesačníka Film.sk spomína takto: „*Moja profesia sa u mňa narodila s filmom Slnko v sieti. Keď som ten film nakrútil, vôbec som nemal pocit, že by mohol znamenať až taký úspech alebo že by mohol znamenať niečo nové. Robil som ho úprimne, s veľkou radosťou a bez toho, aby som si uvedomoval nejaké vzory, ktoré by som chcel napodobňovať. Veľký vplyv na jeho úspech mal aj fakt, že som si rozumel so Štefanom Uhrom a všetky moje nápady sa pri ňom množili, navzájom sme sa motivovali.*“ Svoje kameramanské prednosti a zručnosti Szomolányi zúročil aj pri práci s ďalšími významnými slovenskými režisérmi – Stanislav Barabáš (*Krotká*, 1967), Martin Hollý (*Balada o siedmich obesených*, 1968) a ďalší. Za svoju tvorbu získal nemálo ocenení. Stanislav Szomolányi v súčasnosti pôsobí ako pedagóg na VŠMU.

Pri príležitosti januárového jubilea Stanislava Szomolányiho pripravuje SFÚ na vydanie profil, ktorého autorom a zostavovateľom je Richard Blech. Profil jedného z najvýznamnejších filmových kameramanov celej doterajšej histórie slovenskej kinematografie sa stane už tretím titulom edície Camera Obscura, ktorou sa SFÚ pokúša verejnosti približovať život a najmä dielo popredných predstaviteľov domácej filmovej tvorby (*Martin Šulík, Martin Hollý*). Ide zároveň o druhú publikáciu Richarda Blecha, ktorý už v roku 2002 pre túto edíciu autorsky a čiastočne i redakčne pripravil text profilu venovaného režisérovi Martinovi Hollému. Profil Stanislava Szomolányiho bude rozdelený do troch základných textových kapitol.

V prvej sa autor pokúsi sumarizovať vývoj v oblasti filmovej kamery, ktorý predchádzal tvorbe Stanislava Szomolányiho a vo viacerých prípadoch ju aj istým spôsobom poznamenal. Analyzuje v nej vývojovo najzásadnejšie kameramanské štýly, pomenúva medzníky v premenách filmovej techniky, charakterizuje pre jednotlivé obdobia najpríznačnejšie tvorivé osobnosti. V druhej, rozsahom väčšej kapitole sa už zamerá výlučne na osobu Stanislava Szomolányiho. Sleduje ho od jeho detských čias, cez obdobie študentských filmárskych začiatkov, časy tvorivej zrelosti až po zatiaľ posledné realizované projekty. Tretiu časť publikácie tvoria spomienky a vyznania kameramanových blízkych spolupracovníkov a dlhoročných priateľov. Neodmysliteľnou súčasťou knihy budú okrem bohatého fotografického materiálu i faktografické doplnky v podobe bibliografie a filmografie.